

ارزیابی طرح پزشک خانواده براساس شاخص‌های سلامت خانواده

حسین جباری بیرامی^{۱*} (Ph.D.)، هاله قاسم‌زاده^۲ (G.P.)، فربیا بخشیان^۳ (M.Sc.)، اصغر محمدپوراصل^۴ (Ph.D.)، رضا اسدزاده^۵ (G.P.)

۱- دانشگاه علوم پزشکی تبریز- مرکز تحقیقات مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی و گروه پزشکی اجتماعی دانشکده پزشکی- دانشیار. ۲- دانشگاه آزاد اسلامی تبریز- پزشک. ۳- دانشگاه علوم پزشکی تبریز- حوزه ریاست دانشگاه- کارشناس ارشد مامایی. ۴- دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشکده بهداشت- استادیار اپیدمیولوژی. ۵- دانشگاه علوم پزشکی تبریز- پزشک.
تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۲/۱۱، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۵/۲

چکیده

مقدمه: تیم پزشک خانواده وظیفه ارائه تمام خدمات از جمله بهداشت مادر و کودک را برعهده دارند. این مطالعه با هدف ارزیابی تأثیر اجرای طرح پزشک خانواده بر شاخص‌های سلامت خانواده در مناطق شهری انجام شده است.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش، جمعیت ۳۶۰۰۰ نفری سه شهر استان آذربایجان شرقی انتخاب و میزان‌های پوشش تنظیم خانواده زوجین در سال‌های ۸۱ تا ۸۷ به استناد آمار و نیز در بعد کیفی، پرونده ۶۰۰۰ زوج تحت پوشش به روش تصادفی، سهمیه‌ای و خوشه‌ای از بین پرونده‌های خانوار انتخاب و مستندات آن بررسی شد.

نتایج: با اجرای طرح، تعداد پزشک و ماما در این مراکز دو برابر شده‌اند. میزان پوشش از ۳۹/۷٪ به ۶۶/۲٪ افزایش یافت و روش‌های پیشگیری کاندوم افزایش ده درصدی و قرص و آی‌یودی کاهش ۶ درصدی را نشان می‌دهند. با وجود این تعداد متولدین در مدت هفت سال تقریباً ثابت مانده است. معاینات ادواری زنان و نمونه‌برداری پاپ اسمیر افزایش قابل توجه و معناداری ($P < 0.05$) را نشان می‌دهد.

نتیجه‌گیری: اجرای طرح پزشک خانواده منجر به موفقیت نسبی خدمات سلامتی برای خانوارها از جمله معاینه ادواری زنان و نمونه‌برداری پاپ اسمیر شده است، لذا بازنگری در شرح وظایف، نحوه ارزیابی عملکرد تیم پزشک خانواده توصیه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: طرح پزشک خانواده، سلامت خانواده، پیشگیری از بارداری، باروری.

Original Article

Knowledge & Health 2012; 7(3): 124-128

Evaluation of Family Physician Program Based on Family Health Indices

Hossein Jabbari-birami^{1*}, Hale Gasemzade², Fariba Bakhshian³, Asgar Mohammadpourasl⁴, Reza Asadzade⁵

1- Associated Professor, Dept of Social Medicine and Health Administration Research Center (NPMC), Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. 2- Medical Doctor, Tabriz Azad Medical University, Tabriz, Iran. 3- M.Sc. in Midwifery, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. 4- Assistant Professor, School of Health, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran. 5- Medical Doctor, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

Abstract:

Introduction: Family physician team is responsible for all of primary health care services including family planning. This study was evaluated the impact of Family physician program (FPP) on family health indices in cities of East- Azerbaijan.

Methods: In this study the whole population of 3 small cities (n=36000) were selected and the six -year (2000 to 2006) coverage of family planning of the couples were investigated based on available statistics. On the qualitative side, the files of 600 couples were selected through stratified and cluster sampling procedures and their documents were investigated.

Results: After FPP, the number of physicians and midwives were doubled in urban health centers. Coverage of family planning services increased from 39.7% to 66.2%, use of condom method increased by 10% and OCP, IUD decreed by 6%. However the number of births was nearly unchanged in 7 years. The periodic examination of women and Pap smear increased significantly ($P < 0.05$).

Conclusion: FPP has achieved partial success in providing family healthcare services including periodic examination of women and Pap smear sampling. Therefore, revision of the Job description and performance assessment of family physician teams is recommended.

Keywords: Family physician program, Family health, Contraceptive, Fertility.

Conflict of Interest: No

Received: 1 May 2011

Accepted: 23 July 2012

***Corresponding author:** H. Jabbari Birami, Email: hosseinhosseinj@yahoo.com